

Kouluterveyskyselyn tulokset 2025

Sivistyslautakunta 18.11.2025 § 112
858/12.01.03.00/2025

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toteuttama Kouluterveyskysely tuottaa joka toinen vuosi seurantatietoa lasten ja nuorten kokemuksista terveydestä, hyvinvoinnista, koulunkäynnistä ja opiskelusta sekä elintavoista. Keväällä 2025 toteutettuun valtakunnalliseen kouluterveyskyselyyn osallistui noin 270 000 oppilasta: perusopetuksen 4.–5.- ja 8.–9.-luokkalaisia sekä lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijoita.

Mäntsälässä vastaajia oli seuraavasti:

4.–5.-luokkalaisia: 457 (82 % ikäluokista)

8.–9.-luokkalaisia: 387 (74 % ikäluokista)

Lukiolaisia: 173 (70 % ikäluokista)

Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoita: 151 (42 % ikäluokista)

Hyvinvointi- ja sivistyslautakunnalle on koottu tietopaketti Mäntsälää koskevista keskeisistä kouluterveyskyselyn tuloksista ja kouluterveyskyselyn prosessista Mäntsälässä, ja se esitellään lautakuntien kokouksissa 18.11.2025.

Valtakunnallisia havaintoja kouluterveyskyselystä

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan valtakunnallisesti tarkasteltuna aiempaa suurempi osuus 8. ja 9. luokan oppilaista ja toisen asteen opiskelijoista koki terveydentilansa melko tai erittäin hyväksi. Suurin osa lapsista ja nuorista voi keskustella asioistaan vanhempiensa kanssa usein tai melko usein. Ahdistuneisuuden kokemusten yleistyminen on näkynyt kyselyn tuloksissa vuodesta 2021 lähtien. Ahdistuneisuutta kokee kolmasosa nuorista tytöistä ja noin joka kymmenes nuorista pojista. Vain harva nuori syö säännöllisesti aamupalaa, liikkuu riittävästi ja nukkuu tarpeeksi. Alkoholin käyttö ja tupakointi ovat vähentyneet, mutta nikotiinipussien käyttö on selvästi lisääntynyt. Mäntsälässä tulokset noudattelevat valtakunnallisia trendejä.

Valtuustokauden kouluterveyskyselyyn liittyvien strategisten indikaattoreiden seuranta

Valtuustokaudella 2022-2025 kärkitavoitteena on ollut vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia suunnitelmallisella tekemisellä. Sen strategiseksi seurantaindikaattoreiksi on asetettu seuraavat kouluterveyskyselyn indikaattorit:

Indikaattori	Tilanne 2023	Tavoite	Toteuma 2025
Syrjäytymisen ehkäisy: Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai sitä huonompi %:ia 8. ja 9. luokan oppilaista, enintään	37,5%	27%	30%
Syrjäytymisen ehkäisy: Tuntee itsensä usein yksinäiseksi %:ia 4. ja 5. luokan oppilaista, enintään	5,7%	4%	3%
Koulukiusattuna useammin kuin kerran viikossa, %:ia 4. ja 5. luokan oppilaista (Kouluterveyskysely joka toinen vuosi), enintään	8,7%	5%	7%
Koulukiusattuna useammin kuin kerran viikossa %:ia 8. ja 9. luokan oppilaista (Kouluterveyskysely joka toinen vuosi), enintään	8,9%	6%	6%

Tulosten perusteella yksinäisyyden kokemukset ovat laskusuunnassa ja kiusatuksi joutuu aiempaa harvempi. Nuoret kokevat perheen taloudellisen tilanteen aiempaa paremmaksi.

Kouluterveyskyselyn tuloksia käsitellään monin tavoin

Kouluterveyskyselyn tuloksia tarkastellaan Mäntsälässä sekä kuntatasoisesti että yksiköissä. Tuloksia hyödynnetään keskeisten vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa, ja ne vaikuttavat tavoitteiden asettamiseen monella tasolla. Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella asetetaan tavoitteita hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan, lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelmaan ja opiskeluhoitosuunnitelmaan sekä koulujen lukuvuosisuunnitelmiin.

Myönteiset kehityssuunnat luovat hyvän pohjan jatkaa työtä terveellisten elintapojen, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamiseksi. Kiusaamisen kokemukset ovat vähentyneet monessa ikäluokassa. Yhä useampi lapsi ja nuori tuntee voivansa olla oma itsensä koulussa. Keskusteluyhteys vanhempien kanssa vahvistunut. Keskimäärin lapset ja nuoret ovat tyytyväisiä elämäänsä tällä hetkellä. Syrjinnän kokemus koulussa ja vapaa-ajalla on vähenemässä. Moni oppilas kokee, että tulee hyvin toimeen opettajien kanssa. Koululounasta syödään aiempaa enemmän, lounas on maultaan ja laadultaan hyvää.

On havaittavissa, että aikuisten tuki on kuitenkin edelleen tärkeää terveyttä edistävien elintapojen omaksumisessa. Vanhempien ja perheiden yhteisöllisyyttä sekä lasten ja nuorten osallisuutta tulee vahvistaa. Harrastusmahdollisuuksien ja vapaa-ajanvieton kehittäminen sekä yhteistyö seurojen ja järjestöjen kanssa on jatkossakin tärkeää. Mielen hyvinvoinnin haasteet vaativat erityistä huomiota. Tyttöjen ja poikien välinen ero hyvinvoinnissa on huomioitava kehittämistyössä.

Valmistelija

Hyvinvointipäällikkö Katja Elo, sähköposti katja.elo(@)mantsala.fi, hyvinvointi- ja yhteisökoordinaattori Jasmin Airinen, sähköposti jasmin.airinen(@)mantsala.fi, opetuspäällikkö Marko Lipponen, sähköposti marko.lipponen@mantsala.fi, opetuksen erityisasiantuntija Matti Kastikainen sähköposti matti.kastikainen@mantsala.fi, ehkäisevän päihdetyön koordinaattori Jasmin Jokelainen, sähköposti jasmin.jokalainen@mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää merkitä kouluterveyskyselyn 2025 keskeisten tulosten katsauksen tiedoksi.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Sivistyslautakunta ohjeisti jatkotyöskentelyä seuraavasti:

Kiusattujen oman kokemuksen yhteys toisten hyväksymiseen. Esimerkiksi se, että jokainen voi olla oma itsensä sukupuolesta, uskonnosta tai vastaavasta riippumatta.

Kouluruokailun kokonaistarkastelu.

Keusoten osaamisen hyödyntäminen yksikkökohtaisten tulosten käsittelyssä ja sen varmistaminen, että oppilashuoltohenkilöstö on mukana koulukohtaisessa työskentelyssä, kun yksikkökohtaisia tuloksia käsitellään.

Ryhmässä työskentelyn taitojen opettaminen niin, että oppilaat oppivat toimimaan erilaisten ihmisten kanssa.

Lautakunta korosti, että yksikkökohtaisia tuloksia tulee käsitellä kouluissa ja koulujen oppilashuoltoryhmissä.

Lautakunta ohjeisti, että lapsia ja nuoria tulee osallistaa kouluterveyskyselyssä esille nousseissa haasteissa ja niiden ratkaisemisessa. Lautakunta korosti, että nuorivaltuuston roolia tulosten käsittelyssä ja toimenpiteiden suunnittelussa.

Lautakunta kehotti seuraamaan puhelinten käyttöä koulussa ja niiden vaikutuksia esimerkiksi kiusaamiseen.

Lautakunta totesi, että poissaolojen seuranta tulee toteuttaa päätettyjen periaatteiden mukaisesti ja lisäksi tulee seurata, miten poissaolot kehittyvät.

Lautakunta totesi yleisesti, että lapsia ja nuoria osallistetaan keskeisten kehittämistoimien eteenpäin viemiseksi.